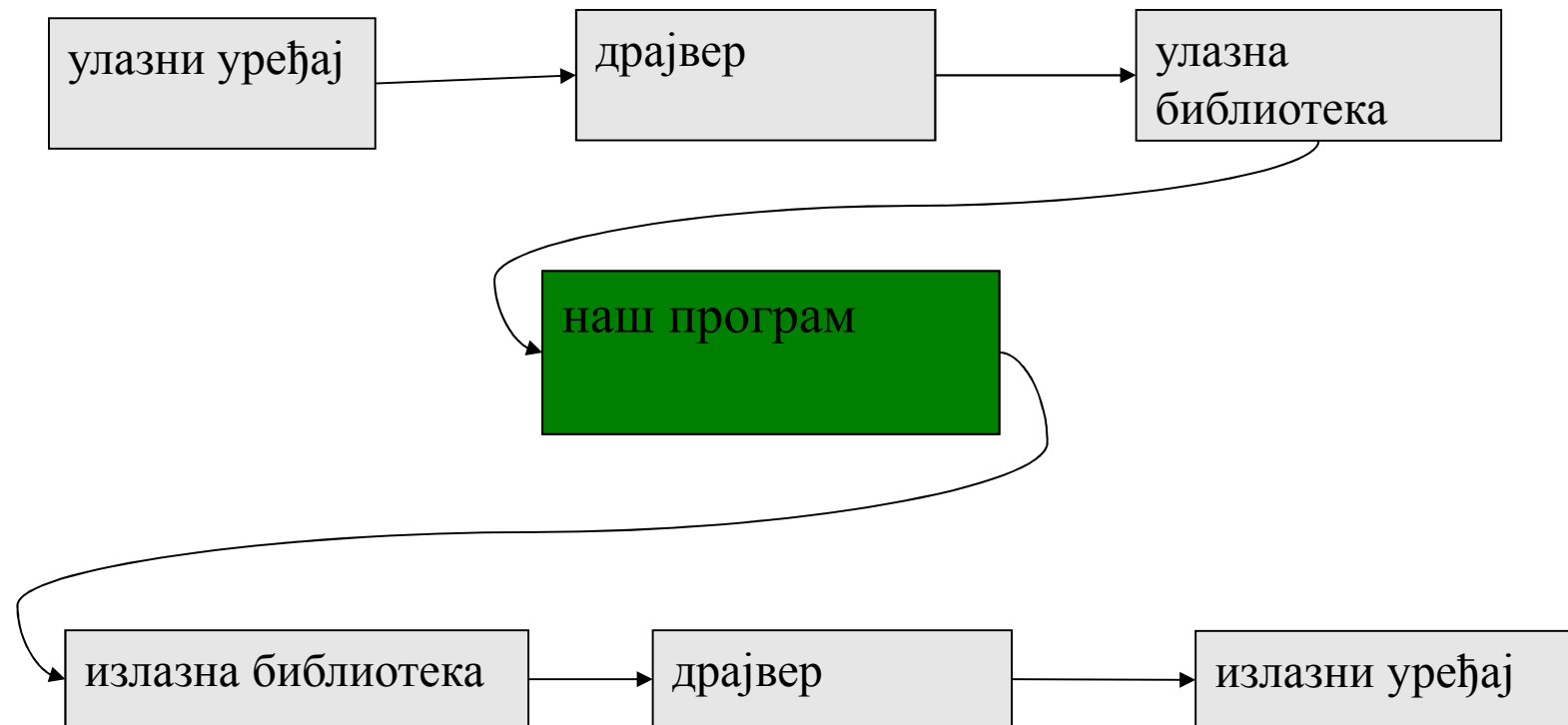
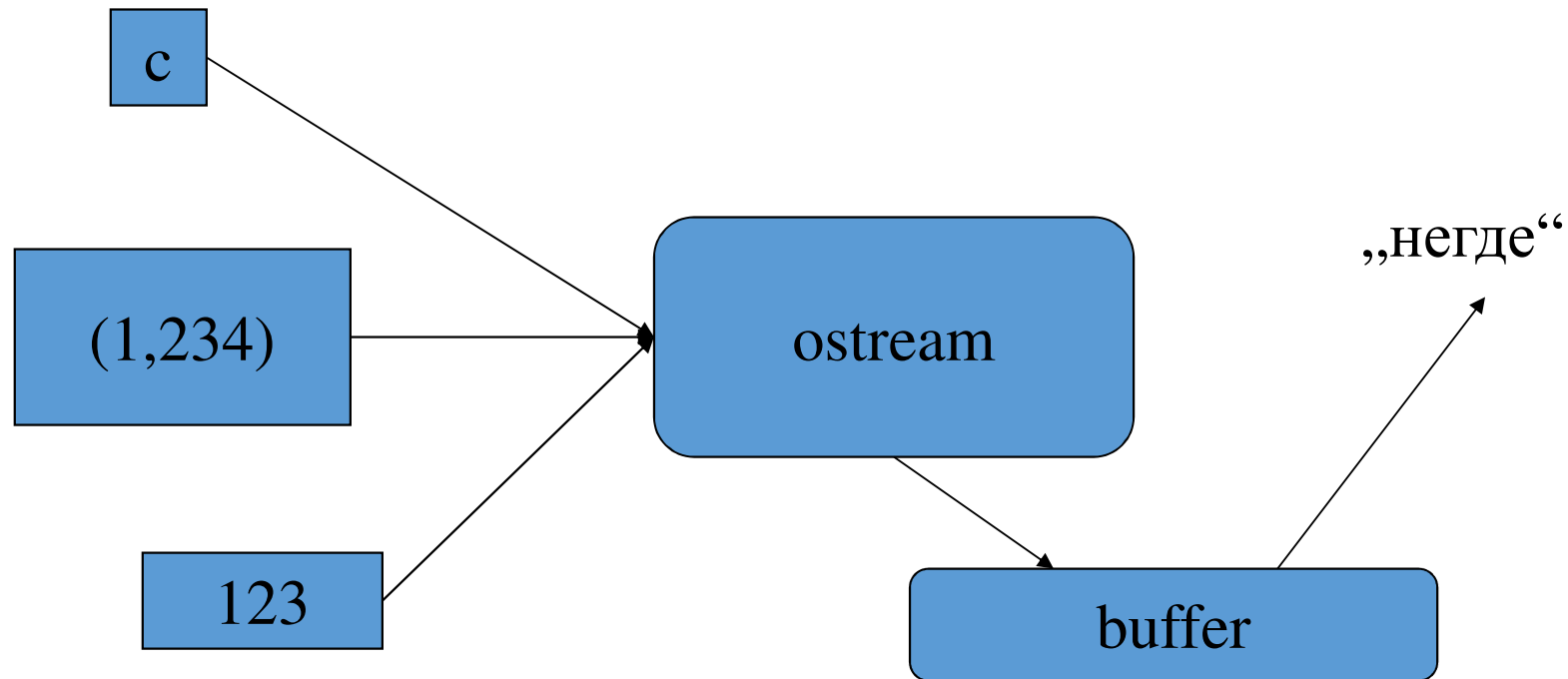

Улазно-излазни токови

Улаз и излаз

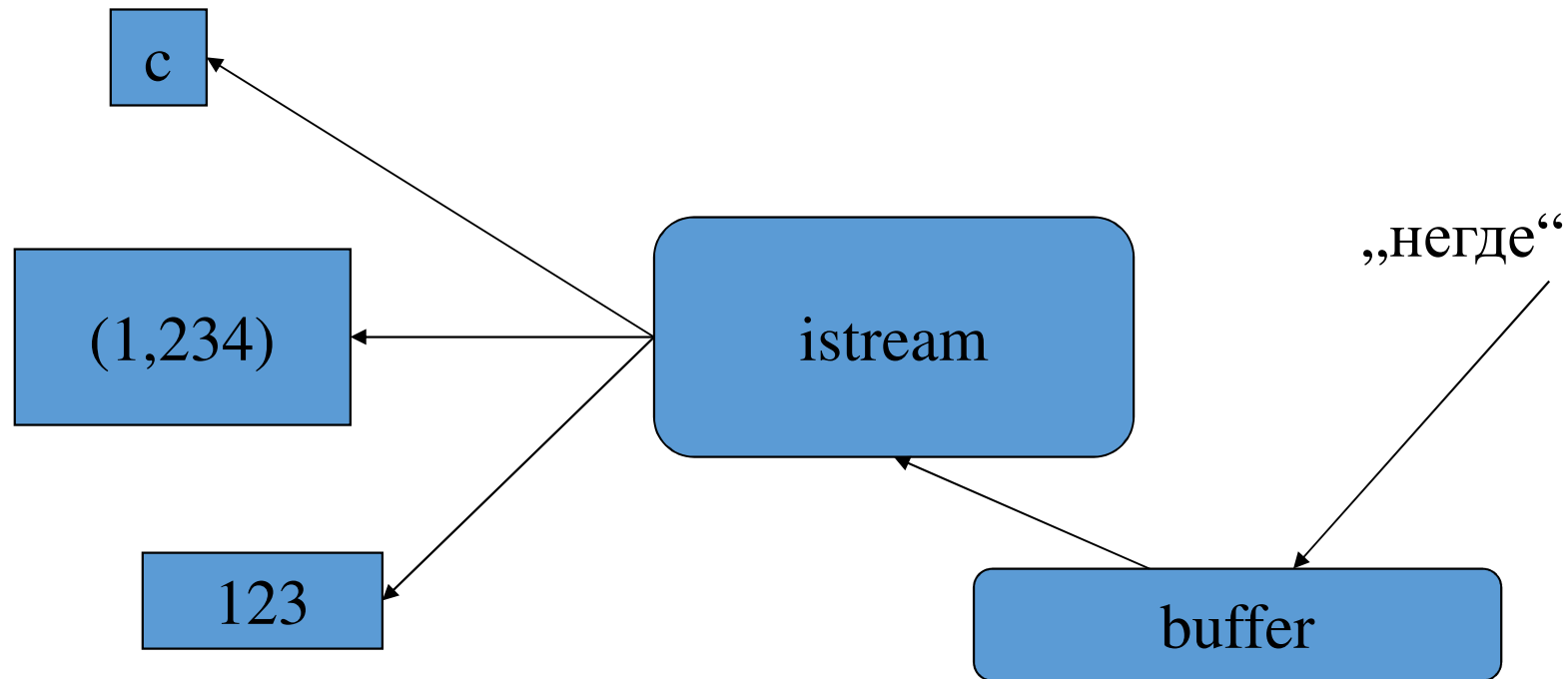
Модел тока

- **ostream (output stream)**

- претвара вредности разних типова у поворке знакова
- шаље те знакове негде
 - конзола, датотека, меморија, други рачунар

Модел тока

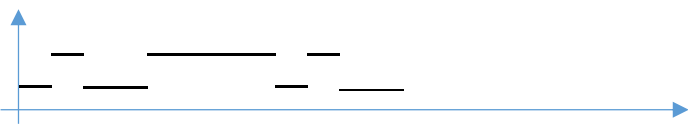
- **istream (input stream)**

- претвара поворке знакова у вредности различитих типова
- добавља знакове од негде
 - конзола, датотека, меморија, други рачунар

Модел тока

- Читање и писање
 - Типизираних објеката
 - << (улаз) и >> (излаз), плус још неке операције
 - Типски безбедно
 - Форматирано
 - Обично су подаци у форми текста (поворке знакова)
 - Али не морају бити (тзв. бинарни токови)
 - Прошириво
 - Могу се додати сопствене операције за сопствене типове (операције << и >> се могу дефинисати као што смо спомињали на претходном часу)
 - Ток може бити наслоњен на било који узлазно-излазни уређај

Нивои апстракције

Напон	
Нуле и јединице	0100111101001111010100000011001000100000
Знакови	01001111 01001111 01010000 00110010 00100000 'O' 'O' 'P' '2' ' ' '
Објекти	0100111101001111010100000011001000100000 "OOP2" 0011001000100000 '2' + ' ' или 2 (интеџер) или "2" (стринг)

Датотеке

- За читање датотеке
 - Морамо знати њено име
 - Морамо је отворити (за читање)
 - Онда можемо из ње читати
 - Морамо је затворити
 - Ово се обично имплицитно дешава
- За писање у датотеку
 - Морамо знати њено име
 - Морамо је отворити (за писање)
 - Или направити нову датотеку тог имена
 - Онда можемо у њу писати
 - Морамо је затворити
 - Ово се обично имплицитно дешава

Отварање датотеке за читање

```
// ...  
int main()  
{  
    cout << "Please enter input file name: ";  
    string name;  
    cin >> name;  
    ifstream ist(name);  
  
    if (!ist) error("can't open input file ", name);  
    // ...
```


Отварање датотеке за писање

```
// ...  
cout << "Please enter name of output file: ";  
cin >> name;  
ofstream ofs(name);  
  
if (!ofs) error("can't open output file ", name);  
// ...  
}
```

Читање из датотеке

- Нека датотека садржи низ уређених парова који представљају редом сат и температуру која је тада измерена

0 60.7

1 60.6

2 60.3

3 59.22

- Сати су нумерисани од 0 до 23
- Завршетак
 - Долазак до краја датотеке
 - Наилазак на било шта неочекивано у садржају датотеке
 - Нпр. q

Читање из датотеке

```
struct Reading { // мерења температуре  
    int hour;  
    double temperature;  
    Reading(int h, double t) : hour(h), temperature(t) { }  
};
```

```
vector<Reading> temps; // вектор који садржи мерења
```

```
int hour;  
double temperature;  
while (ist >> hour >> temperature) {  
    if (hour < 0 || 23 < hour) error("hour out of range");  
    temps.push_back(Reading(hour, temperature));  
}
```

Руковање грешкама при раду са улазима и излазима

- Извори грешака
 - Људске грешке
 - Датотеке које не одговарају спецификацији
 - Спецификација која не одговара стварности
 - Програмерске грешке
 - итд.
- Код `iostream`-а резултат операције доводи до четири могућа стања:
 - `good()` *// операција је била успешна*
 - `eof()` *// дошло је до краја датотеке (End Of File)*
 - `fail()` *// десило се нешто неочекивано*
 - `bad()` *// десило се нешто неочекивано и озбиљно*

Пример читања целог броја

- Неочекивани знак у улазу, **или очекивани терминатор**
 - 1 2 3 4 5 *
 - Стање је **fail()**
- Лош формат броја
 - 1 2 3 4 5.6
 - Стање је **fail()**
- Дошло је до краја датотеке
 - 1 2 3 4 5 end of file
 - 1 2 3 4 5 Control-Z (Windows)
 - 1 2 3 4 5 Control-D (Unix)
 - Стање је **eof()**
- Нешто озбиљно лоше се десило
 - Нпр. лоше форматиран диск
 - Стање је **bad()**

Руковање грешкама при раду са улазима и излазима

```
void fill_vector(istream& ist, vector<int>& v, char terminator)
{ // читај интелеџере из ist и убацуј у v док не дођемо до eof() или terminator знака
  int i = 0;
  while (ist >> i) v.push_back(i); // учитавај и смештај у v до неке „грешке“
  if (ist.eof()) return; // ако је наишао крај датотеке – то је у реду
  if (ist.bad()) error("ist is bad"); // врло лоше – напуштај брод!

  if (ist.fail()) { // опорави се од грешке или је пријави
    ist.clear(); // очисти стање тока да би смо видели шта је узрок грешке
    char c;
    ist >> c; // сад смо се свели на читање знак по знак
    if (c != terminator) { // terminator је очекивани знак за крај, рецимо *
      ist.unget(); // врати знак назад; може и овако ist.putback(c)
      ist.clear(ios_base::failbit); // постави стање назад на fail()
      // пријави грешку, ако треба
    }
  }
}
```

Бацање изузетка за `bad()` случај

```
// Токови подразумевано не бацају изузетке.  
// Овако се саопштава току да баци изузетак у стању bad() :  
ist.exceptions(ist.exceptions() | ios_base::badbit);  
  
// Може се тумачити као  
// "Постави маску за изузетке тока ist на оно што је  
// до сада била, плус badbit."  
// или као  
// "Баци изузетак ако се деси нешто озбиљно лоше."
```

Сада код у претходном примеру не мора да проверава **bad** стање

Поједностављена улазна петља

```
void fill_vector(istream& ist, vector<int>& v, char terminator)
{ // read integers from ist into v until we reach eof() or terminator
  int i = 0;
  while (ist >> i) v.push_back(i);
  if (ist.eof()) return; // ако је наишао крај датотеке – то је у реду

  // у овој тачки стање није good(), није eof() и није bad() (јер смо ставили да за
  // то баци изузетак и биће ухваћено у неком спољном коду)
  // значи, мора да је fail()
  ist.clear(); // очисти стање тока да би смо видели шта је узрок грешке
  char c;
  ist >> c; // сад смо се свели на читање знак по знак
  if (c != terminator) { // terminator је очекивани знак за крај, рецимо *
    ist.unget(); // врати знак назад; може и овако ist.putback(c)
    ist.clear(ios_base::failbit); // постави стање назад на fail()
    // пријави грешку, ако треба
  }
}
```


Читање једне вредности

// Први покушај:

```
cout << "Please enter an integer in the range 1 to 10 (inclusive):\n";
int n = 0;
while (cin >> n) {
    if (1 <= n && n <= 10) break;
    cout << "Sorry, "
         << n
         << " is not in the [1:10] range; please try again\n";
}
```

- Могуће су три врсте проблема:
 - корисник је унео вредност ван опсега
 - не учитава се никаква вредност (EOF)
 - корисник је унео нешто погрешног типа (у овом случају нешто што није интеџер)

Читање једне вредности

- Шта желимо да урадимо у та три случаја?
 - решити проблем у коду који обавља читање?
 - бацити изузетак, да би неко други решавао проблем (можда и прекинуо програм)?
 - игнорисати проблем?
- Читање једне вредности је нешто што нам често треба и зато желимо решење које је једноставно за коришћење

Обрадити све случајеве: **МНОГО КОДА**

```
cout << "Please enter an integer in the range 1 to 10 (inclusive):\n";
int n = 0;
while (n == 0) { // Шта је овде проблем? (прво прочитај цео код)
    cin >> n;
    if (cin) { // број је добро учитан - провери опсег
        if (1 <= n && n <= 10) break;
        cout << "Sorry, " << n << " is not in the [1:10] range; please try again\n";
    }
    else if (cin.fail()) { // наишли смо на нешто што није интеџер
        cin.clear();
        cout << "Sorry, that was not a number; please try again\n";
        char ch;
        while (cin >> ch && !isdigit(ch)) ; // прескочи знакове који нису цифре
        if (!cin) error("no input"); // шта могу бити стања у овом тренутку?
        cin.unget(); // врати цифру да би после прочитали број
    }
    else
        error("no input"); // eof или bad - дигни руке
}
// у овој тачки n је у опсегу [1:10]
```

Зашто је код толико компликован?

Покушавамо да урадимо све одједном

- Помешали смо следеће ствари
 - учитавање интер вредности
 - комуникацију са корисником
 - исписивање порука о грешци
 - прескакање неодговарајућих знакова
 - проверу опсега учитане вредности
- Пробаћемо поделити код на засебне целине

Подела кода

- Које делове желимо?
 - **int get_int(int low, int high);** // прочитај **int** у опсегу [**low**..**high**] са **cin**
 - **int get_int();** // прочитај **int** са **cin**
 - **void skip_to_int();** // прескочи неодговарајуће знаке

Прескакање неодговарајућих знакова

```
void skip_to_int()
{
    if (cin.fail()) {
        cin.clear();
        char ch;
        while (cin>>ch) {
            if (isdigit(ch)) {
                cin.unget();
                return;
            }
        }
        error("no input");
    }
}
```

Учитавање целог броја

```
int get_int()
{
    int n = 0;
    while (true) {
        if (cin >> n) return n;
        cout << "Sorry, that was not a number; please try again\n";
        skip_to_int();
    }
}
```

Учитај цео број који упада у неки опсег

```
int get_int(int low, int high)
{
    cout << "Please enter an integer in the range "
        << low << " to " << high << " (inclusive):\n";
    while (true) {
        int n = get_int();
        if (low <= n && n <= high) return n;
        cout << "Sorry, "
            << n << " is not in the [" << low << ':' << high
            << "]" range; please try again\n";
    }
}
```


Употреба

```
int n = get_int(1, 10);  
cout << "n: " << n << endl;
```

```
int m = get_int(2, 300);  
cout << "m: " << m << endl;
```

- Проблемчић:
 - Комуникација са корисником је и даље уграђена у функције

Једно решење

```
// функције параметризоване опсегом и порукама

int strength = get_int(1, 10,
                      "enter strength",
                      "Not in range, try again");
cout << "strength: " << strength << endl;

int altitude = get_int(0, 50000,
                      "please enter altitude in feet",
                      "Not in range, please try again");
cout << "altitude: " << altitude << "m above sea level\n";
```

- Да ли нам је ово стварно потребно?
- Мора се одговорити за сваки конкретан случај.
- То су важна и честа питања у развоју програма.
- Што више знамо о проблему и његовом решењу, одговори на оваква питања су нам све бољи и бољи.

Једно решење

```
int get_int(int low, int high, const string& greeting, const string& sorry)
{
    cout << greeting << ": [" << low << ':' << high << "]\n";
    while (true) {
        int n = get_int();
        if (low <= n && n <= high) return n;
        cout << sorry << ": [" << low << ':' << high << "]\n";
    }
}
```

- Непотпуна параметризација: **get_int()** није параметризована
 - помоћне функције не би требало да генеришу своје поруке о грешци
 - заиста, све озбиљне библиотечке функције не генеришу поруку о грешци
 - бацају изузетке (који могу садржати поруку о грешци)

Дефинисање операције << за кориснички тип

- Обично је врло једноставно:

```
ostream& operator<<(ostream& os, const Date& d)
{
    return os << '(' << d.year()
               << ',' << d.month()
               << ',' << d.day() << ')';
}
```

Употреба

```
void do_some_printing(Date d1, Date d2)
{
    cout << d1; // значи: operator<<(cout, d1)

    cout << d1 << d2;
        // (cout << d1) << d2
        // (operator<<(cout, d1)) << d2
        // operator<<((operator<<(cout, d1)), d2)
}
```

Дефинисање операције >> за кориснички тип

```
istream& operator>>(istream& is, Date& dd)
// Учитај датум у формату: ( година , месец , дан )
{
    int y, d, m;
    char ch1, ch2, ch3, ch4;
    is >> ch1 >> y >> ch2 >> m >> ch3 >> d >> ch4;
    if (!is) return is; // нешто се десило, стање је већ постављено у eof() или bad()
    if (ch1!='(' || ch2!=',' || ch3!=',' || ch4!=')') { // грешка у формату
        is.clear(ios_base::failbit); // довођење у стање fail()
        return is;
    }
    dd = Date(y, Month(m), d);
    return is;
}
```